

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Despullant Ursula K. Le Guin

PERFIL

URSULA K. LE GUIN (1929-2018) ÉS MUNDIALMENT CONEGUDA GRÀCIES A LA SEVA APORTACIÓ A LA CIÈNCIA-FICCIO I LA FANTASIA. RAIG VERD TRADUEIX UNA DE LES SEVES GRANS NOVEL·LES, 'LA MÀ ESQUERRA DE LA FOSCOR', I ALPHA DECAY PUBLICA EL VOLUM 'CONVERSACIONES SOBRE LA ESCRITURA'

M. ÀNGELS CABRÉ

En aquest país on gairebé tots els premis s'accepten, els guardonats i guardonades mai fan gaire més que la gara-gara i abaixar el cap. Contràriament, quan l'any 2014 li van donar la medalla de la National Book Foundation a Ursula K. Le Guin, l'escriptora es va despatxar a gust. Aquell discurs de sis minuts va fer la volta al món. Va fer una condemna de l'avarícia editorial –al davant d'una delegació del gegant Amazon, per cert–; va parlar de mercaders usurers i del triomf dels departaments comercials sobre els literaris. En resum, cartografiava el funcionament editorial d'avui: el que fa de les entregues de premis una vergonya nacional. Em podria esplaïar parlant d'editorials que premien els seus propis autors o les parelles dels seus autors, etcètera, però aquest no és el lloc.

Le Guin és una escriptora que, a través del gènere de la ciència-fic-

ció, a cada pas que ha donat ha guanyat prestigi, lectors i també premis, molts. Sembla que en el seu cas no està passant el que és habitual, que la mort determini l'obsolescència programada de l'obra. Fa dos anys que l'autora de la saga de Terramar ens va deixar i està més viva que mai. La culpa és, en primer lloc, de Raig Verd, editorial amb bon olfacte que ha publicat en català dues de les seves grans novel·les, *Els desposseïts* i *La mà esquerra de la foscor*. En un món ambientat cap a l'any 2300 en l'espai sideral, ambdues tenen en comú la temàtica del viatge i de la recerca. La primera –també cronològicament peça inicial del cicle al qual pertanyen les dues– retrata una societat anarquista en què els diners i la propietat no tenen cap valor –d'aquí el títol. *La mà esquerra de la foscor* té la particularitat d'apostar pel gènere fluid: els personatges canvien de sexe com l'Orlando de Virginia Woolf, sent Woolf una de les seves autores més admirades. Un mèrit innegable tenint en compte que la novel·la data del 1969, quan la teoria *queer* encara no s'havia inventat.

A la celebració que l'obra de Le Guin no hagi anat directa al purgatori s'hi ha sumat Alpha Decay, editorial que després de publicar la famosa entrevista a Susan Sontag que va aparèixer a la revista *Rolling Stone* ara deixa parlar Le Guin a *Conversaciones sobre la escritura*, acompanyada de David Naimon, periodista literari radiofònic especialitzat en converses amb escriptors, la web del qual encapçala, per cert, una pintura de Remedios Varo, fet que diu molt de les sinergies que l'uneixen a Le Guin. L'escriptora, defensora de la fantasia i preo-

LA MÀ ESQUERRA DE LA FOSCOR
URSULA K. LE GUIN
RAIG VERD
TRADUCCIÓ DE
BLANCA BUSQUETS
342 PÀG. / 24,95 €

'LA MÀ ESQUERRA DE LA FOSCOR' TÉ LA PARTICULARITAT D'APOSTAR PEL GÈNERE FLUID: ELS PERSONATGES CANVIEN DE SEXE COM L'ORLANDO DE VIRGINIA WOOLF

cupada en el seu dia de la manca d'imaginació dels seus compatriotes, els va acusar de rebutjar els excessos imaginatius a l'assaig *Per què els americans no creuen en dracs?*, tota una manifestació de principis que conclou amb la idea que aquells que no creuen en els dracs acostumen a acabar devorats per un d'ells.

Ursula K. Le Guin no és només novel·lista sinó també poeta i, *last but not least*, una brillant assagista. Que tot i haver publicat un bon grapat de llibres d'assaig no es consideri autora de no-ficció té tanta importància com que la seva col·lega Margaret Atwood renegui de la seva condició d'autora de ciència-ficció, mentre que Le Guin –fina crítica literària també– li ha recordat més d'un cop. Sobre aquests tres àmbits –narrativa, poesia i assaig– gira la conversa amb Naimon. Com a narradora ens assabentem que si hagués pogut hauria reescrit *La mà esquerra de la foscor* amb un pronom neutre que en el seu dia ningú hauria entès, però avui sí. Com a poeta descobrim que Gabriela Mistral va suposar per a ella una revelació; i no és estrany, si recordem la seva estreta vinculació amb la natura i que a Le Guin se li reconeix un fort component ecologista. I com a assagista és una autora d'un feminisme incorruptible, amb una idea molt clara de com s'ha negat l'accés de les dones al cànon literari.

Un esperit lliure, crític i clarivident que ens pot ajudar a encarar el futur, un futur incert, però no per això menys imminent: "Vivim una revolució –va dir–. Només ens queda imaginar on aterrarà el món editorial després de la revolució. Perquè acabarà aterrant". ♦♦

GETTY

Notícia del purgatori

JOAN GARÍ

Segons el catolicisme, el purgatori és un estat transitori entre terra i cel ocupat per ànimes que han pecat però que encara poden aspirar a la salvació. El gran Samuel Beckett –premi Nobel de literatura el 1969– converteix aquest inconcret "estat" en l'escenari nu d'un teatre, amb un arbre –un salze– com a tot *attrezzo*. Aquest espai metafísic està poblat per dos estranys personatges, Vladimir i Estrabó, que dialoguen estrafojàriament mentre esperen un misteriós Godot. A ambdós s'hi afegiran després Pozzo i Lucky, una parella encara més estrambòtica i enigmàtica: Pozzo sembla l'amo de Lucky, a qui força a carregar amb tot

d'andròmines i sobre el qual exerceix una cruel tirania. El clàssic de Beckett es veu ara rescatat per Proa amb una nova i excel·lent traducció de Josep Pedrals, fet que demostra que els anys no han alterat la capacitat suggestiva d'un text immortal. Mentre assistim als avatars de l'excitació dialògica d'aquesta doble parella teatral, se'ns hi van fent evidents alguns referents bíblics que, si cap, afegeixen més confusió a la representació. En el primer acte se suggereix que Vladimir i Estrabó podrien ser els dos lladres crucificats amb Jesucrist al Gòlgota. En un rampell deutor de Cioran, Vladimir mormola al seu

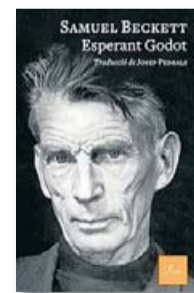
company: "I si ens en penedim?". I Estrabó retruca: "D'haver nascut?"...

Al segon i últim acte, són Pozzo i Lucky els comparats amb Caïm i Abel, però d'una manera estranyament perversa: el tirànic Pozzo seria Abel i Lucky, la víctima, seria Caïm. Per a ambdós, però, sembla ja massa tard: amb el canvi d'acte Pozzo s'ha tornat cec i Lucky és mut.

GETTY

Així ho explica el primer: "Un dia com un altre es va quedar mut, un dia jo em vaig quedar cec, un dia ens quedarem sords, un dia naixem, un dia morim, el mateix dia, el mateix instant, no en té prou?". Un cinquè personatge, hu-

ESPERANT GODOT
SAMUEL BECKETT
PROA
TRADUCCIÓ DE
JOSEP PEDRALS
112 PÀG. / 15,50 €

mil, tanca tant l'acte primer com l'acte segon. Es tracta d'un noi, un pastor de cabres, que ve a dir en totes dues ocasions que Godot no vindrà avui, però potser ho farà demà. Davant aquesta improbable certesa, Vladimir i Estrabó pensen a penjar-se de l'estrany salze que no els fani ombra. Però no tenen una bona corda. "Ens penjarem demà, si no ve Godot", conclou Vladimir, el més despert del duo inicial.

...i Godot, és clar, no hi compareix perquè és propi de la vida que les preguntes essencials no ens siguin contestades. El purgatori, de sobte, deixa de ser un procés transitori i es converteix en una residència permanent, on tot és convenientment absurd, amb l'estranya lògica que tenen les coses desenraonadament incongruents i paradoxals. ♦♦